

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية (وصايا)

تعريف وصيت

درس ۱

استاد وافی

تعريف لغوی وصیت

در این که [وصیت]، مشتق از چه کلمه‌ای است؛ سه احتمال وجود دارد:

مشتق از [وصی، یصی]؛ مشتق از [اوصی، یوصی] یا مشتق از [وصی، یوصی].

این کلمه در اصل و لغت به معنای وصل و تماس داشتن است؛ از آن جهت که مالک می‌خواهد بعد از موتش هم در امور و اموالش تصرف داشته باشد، پس وصیت می‌کند؛ یعنی با این وصیت، تصرف زمان حیاتش را به تصرف بعد از موتش وصل می‌کند.

تعريف اصطلاح شرعی: عین یا منفعتی را به ملک دیگری درآوردن؛ به عبارت دیگر: شخصی را بر تصرف در اموال خود، نسبت به بعد از وفات مسلط گرداندن می‌باشد.

فرق وکالت با وصیت

وکالت، عبارت است از تسلیط غیر، در زمان حیات بر تصرف در امری و مقصود از [وصیت]، این است که شخص، عین یا منفعتی را که مالک است؛ به طور تعلیق، به بعد از مرگ خود به ملک دیگری درآورد؛ مثلاً بگوید: پس از مرگ من، خانه یا میوه‌های باغ من را به فلانی دهید.

عدم جامعیت تعریف

تعريف شهید از وصیت، از ناحیه جامعیت محل اشکال است؛ زیرا تعریفی که ایشان ارائه داده، شامل بعضی از موارد نمی‌شود؛ در حالی که آنها، جز مصادیق وصیت هستند؛ مانند:

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

۱. وصیت به عتق: زید وصیت می‌کند پس از مرگش، بنده‌اش را آزاد کنند؛ بی‌تردید، این مورد جز مصادیق وصیت محسوب می‌شود؛ ولی چون عتق، فک و ازاله ملک است؛ مشمول تعریف نیست؛ زیرا ایشان وصیت را تملیک عین یا منفعت معرفی کرده و بدیهی است که بین تملیک و فک، تباین کلی می‌باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۲. تدبیر: یعنی زید مثلاً به بنده‌اش گفت: انت حرّ دبر وفاتی (یعنی تو پس از وفات من آزاد هستی)؛ تدبیر نیز از نظر اکثر فقهاء، وصیت محسوب می‌شود؛ با اینکه به ملاحظه فک ملک بودنش از تعریف خارج است.

۳. وصیت با براء دیون: زید وصیت کند که پس از مرگش، دیونش اداء شود؛ این مثال نیز تملیک عین یا منفعت نبوده از این رو، مشمول تعریف وصیت نمی‌شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۴. وصیت به وقف مسجد: زید وصیت کند که ملکش را وقف برای مسجد کنند؛ چون وقف نیز فک ملک است؛ لاجرم تعریف وصیت، شاملش نمی‌شود.

۵. وصیت به مضاربه و مساقاة: زید وصیت می‌کند پس از مرگش، مالش را در اختیار دیگری گذارده که پس از حصول ربح، مقداری که معین کرده به عامل داده و بقیه‌اش مال خودش بوده که صرف وجوه بر نمایند یا درختانش را به باغبان داده که پس از حصول ثمره، حصه‌ای به وی داده و باقی از آن خودش باشد؛ در اینجا مضاربه و مساقاة اگرچه مفید مالک شدن عامل نسبت به حصه‌اش از ثمره و ربح بوده ولی چون ماهیت این دو تملیک نیست؛ لاجرم از تعریف وصیت بیرون می‌مانند؛ بلکه چه بسا در مضاربه ربح و در مساقاة، ثمره حاصل نشده و بدین ترتیب تملیک یاد شده نیز منتفی می‌گردد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv